

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS SAUGOMŲ TERITORIJŲ ĮSTATYMO NR. I-301 2, 9, 13 IR 20 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-1635“ PROJEKTO
(TOLIAU – NUTARIMO PROJEKTAS)
(TAP NR. 18-972) (TAIS NR. 18-8082(2))**

Nr. NV-1696

Vilnius

Įvertinę Nutarimo projekto atitiktį Lietuvos Respublikos įstatymams, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimams ir teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Pažymėtina, kad teikime, kuriuo Nutarimo projektas pateiktas Vyriausybei, nėra pagrįstas siūlymas Vyriausybei pritarti Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 2, 9, 13 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-1635 (toliau – Įstatymo projektas), taip pat neįvertintos galimos Įstatymo projekto priėmimo pasekmės. Atsižvelgiant į tai, kad Nutarimo projektu siūloma Vyriausybei nepritarti vienam iš esminių Įstatymo projekto siūlymų – Įstatymo projekto nuostatomis dėl statybų reikalavimų nustatymo saugomų teritorijų nuostatuose, o ne specialiojo teritorijų planavimo dokumentuose – manome, kad Nutarimo projektu turėtų būti Vyriausybei siūloma nepritarti Įstatymo projektui.

Be to, Nutarimo projekte Vyriausybės pozicija dėl Įstatymo projekto turėtų būti formuluojama objektyviai įvertintus Įstatymo projekto 2 straipsnio 3 dalimi, 3 straipsnio 2 dalimi ir 4 straipsniu siūlomų nuostatų (atitinkamai dėl stoginių statybos saugomose teritorijose ir ganyklų užtvėrimo tvoromis vandens telkinių pakrantėse) galimas neigiamas pasekmes, nes įsigaliojus šiomis nuostatomis, stoginės galėtų būti statomos ir tvoros tveriamos neribotam terminui, be įstatyme nustatytų kriterijų, pagal kuriuos būtų įvertintas atitinkamų stoginių ir tvorų poreikis konkrečiu atveju, be įsipareigojimo šiuos objektus pašalinti išnykus jų naudojimo poreikiui. Šiame kontekste taip pat turėtų būti įvertintos ir Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 2018 m. gegužės 8 d. Įstatymo projekto antikorupcinio vertinimo išvadoje Nr. 4-01-3564 išdėstytos 2-4 pastabos dėl stoginių statybos saugomose teritorijose ir ganyklų užtvėrimo tvoromis vandens telkinių pakrantėse. Taip pat pastebėtina, kad minėti Įstatymo projekto siūlymai neatitinka Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos parengto ir Vyriausybės 2018 m. balandžio 18 d. nutarimu Nr. 385 Lietuvos Respublikos Seimui patekto Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo projekto Nr. XIIP-2031 atitinkamų nuostatų (žr. 99 straipsnio 12 punktą).

2. Neaiškus Nutarimo projekto 2 punkte siūlomos sąvokos (termino) „stoginė“ apibrėžties (stoginė – tai ne tik gyvūnams, bet ir *žmonėms bei daiktams* pridengti nuo kritulių ir saulės skirtas

statinys) santykis su Įstatymo projekto 2 straipsnio 3 dalies ir 3 straipsnio 2 dalies nuostatomis, kuriomis siūloma stogines leisti statyti tik *laisvai laikomų žolėdžių ūkinių gyvūnų prieglobsčiui*. Taip pat siūlymas Įstatymo projekte apibrėžti minėtą sąvoką (terminą) tikslingas, atsižvelgiant į tai, kad vadovaujantis Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298, 45 punktu, terminai įstatymo straipsnyje turėtų būti dėstomi abėcėlės tvarka.

3. Nutarimo projekto 6 punkte atsisakytina siūlymo Įstatymo projekte palikti ydingą Įstatymo projektu keičiamo Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo (toliau – keičiamas įstatymas) 13 straipsnio 4 dalies nuostatą, pagal kurią valstybinio parko nuostatuose turi būti *detalizuojami* keičiamo įstatymo 13 straipsnio 2 dalyje nustatyti apsaugos reikalavimai. Pažymėtina, kad keičiamo įstatymo 13 straipsnio 2 dalyje nustatyti valstybiniuose parkuose taikytini draudimai, todėl nėra objektyvios galimybės jų detalizuoti poįstatyminiuose teisės aktuose, draudimai turėtų būti taikomi ta apimtimi, kuri nustatyta įstatyme, jų taikymo apimtį negalima nei išplėsti, nei susiaurinti. Visi ūkinės ir (ar) kitos veiklos laisvės ribojimai ir (ar) draudimai turėtų būti nustatyti įstatyme.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad „<...> pagal Konstituciją riboti asmens teisės ir laisvės, taip pat ūkinės veiklos laisvę galima, jeigu yra laikomasi šių sąlygų: tai daroma įstatymu; apribojimai yra būtini demokratinėje visuomenėje siekiant apsaugoti kitų asmenų teises bei laisves ir Konstitucijoje įtvirtintas vertybes, taip pat konstituciškai svarbius tikslus; apribojimais nėra paneigiama teisių ir laisvių prigimtis bei esmė; yra laikomasi konstitucinio proporcingumo principo (*inter alia* Konstitucinio Teismo 2004 m. sausio 26 d., 2005 m. gegužės 13 d., 2010 m. vasario 26 d., 2011 m. birželio 21 d. nutarimai)“ (Konstitucinio Teismo 2014 m. gegužės 9 d. nutarimas). Šiame kontekste taip pat pažymėtina, kad jei tam tikri ūkinės veiklos laisvės ribojimai ar draudimai nustatyti įstatyme, jie neturėtų būti kartojami valstybinio parko nuostatuose. Taip pat pažymėtina, kad Konstitucinis Teismas, aiškindamas konstitucinį teisinės valstybės principą, savo aktuose ne kartą yra konstatavęs, kad „<...> žemesnės galios teisės aktuose draudžiama nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kuris konkuruotų su nustatytuoju aukštesnės galios teisės aktuose.“ (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d., 2005 m. sausio 19 d., 2006 m. kovo 28 d., 2006 m. gegužės 31 d., 2007 m. lapkričio 29 d., 2011 m. rugsėjo 28 d. nutarimai).“

Be to, pastebėtina, kad daugumą keičiamo įstatymo 13 straipsnio 2 dalyje nurodytų draudimų siūloma perkelti į Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos parengtą Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo projektą Nr. XIII-P-2031 (žr. 84 straipsnio 2 dalį), nenumatant galimybės šiuos draudimus detalizuoti poįstatyminiuose teisės aktuose. Ši pastaba taikytina ir Įstatymo projekto 2 straipsnio 4 dalimi siūlomai keičiamo įstatymo 9 straipsnio 7 dalies nuostatai.

4. Nutarimo projekto 7 punktu siūlant keisti keičiamo įstatymo 13 straipsnio 3 dalies 6 punkte nustatytus statybų valstybiniuose parkuose reikalavimus, turėtų būti siūloma nustatyti vienodus reikalavimus visiems statiniams, neišskiriant sodybų pastatų. Analogiška pastaba taikytina ir Įstatymo projekto 2 straipsnio 1 dalimi siūlomai keičiamo įstatymo 9 straipsnio 3 dalies 2 punkto nuostatai. Be to, atsižvelgiant į Įstatymo projekto 3 straipsniu siūlomų keisti keičiamo įstatymo 13 straipsnio dalių eiliškumą, Nutarimo projekto 7 punktu siūloma nuostata turėtų būti dėstoma Įstatymo projekto 3 straipsnio 1 dalyje, o jo 1-3 dalis atitinkamai laikant 2-4 dalimis.

5. Nutarimo projekto preambulėje tikslintinas joje minimo Lietuvos Respublikos Seimo valdybos sprendimo pavadinimas.

6. Nutarimo projekte turėtų būti vengiama teisiniu požiūriu neaiškių, vertinamojo pobūdžio formuluočių – „bent minimaliu intensyvumu“, „kitokiomis priemonėmis, kuriomis užtikrinama visuomenės teisė eiti vandens telkinių pakrantėmis“, „kitomis priemonėmis asmenims saugiai pereiti per ganyklą“.

7. Nutarimo projekto 9 punkte turėtų būti pagrįstos siūlomos Įstatymo projekto nuostatų įsigaliojimo datos. Taip pat vadovaujantis Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų 6.1 papunkčiu, Nutarimo projekto 9 punkte siūlomoje Įstatymo projekto nuostatoje, turėtų būti nurodytos nesutrumpintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro pareigos, t. y., su žodžiais „Lietuvos Respublikos“.

8. Siūlytina įvertinti, ar vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728, 25 punktu, Nutarimo projektas neturėtų būti teikiamas Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos išvadai gauti.

Teisės grupės patarėja
Petkevičienė

Dalia

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Eglė Izokaitytė

Dalia Petkevičienė, tel. 8 706 63 723, el. p. dalia.petkeviciene@lrv.lt
Eglė Izokaitytė, tel. 8 706 63 832, el. p. egle.izokaityte@lrv.lt